

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2011 > Bæredygtighed/miljø på operationelt plan > **Bedre bundlinje med udbyttmålinger**

Bedre bundlinje med udbyttmålinger

Få interessant og nyttig viden gennem udbyttmålinger og forbedr din bundlinje.

Den netop overståede majshøst har endnu engang bekræftet os i, hvor svært det er at bedømme udbyttet med øjnene. I grovfoderproduktionen har vi gennem mange år fået et godt bud på det samlede udbytte i de enkelte afgrøder gennem analyser og opmålinger af ensilagestakkene. Den svære øvelse her er at få vurderet, hvor meget stakken er pakket, og hvor mange foderenheder der reelt er pr. m³. Pakningen afhænger meget af hvor tunge maskiner, der har kørt i stakken, og om der har været en eller flere maskiner. Ved i stedet at veje eller på anden måde måle udbyttet, får vi meget præcise værdier for udbyttet. Der er efterhånden meget anvendelig teknik, som kan bruges, uden det bliver for besværligt.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Densiteten afhænger i stor grad af hvor mange og hvor tunge maskiner der har kørt i stakken.
Foto: Peter Hvid Laursen/VFL-Kvæg

På Elmegården i Frederiks har de siden 2009 været med i projektet ["Tab fra mark til foderbord"](#). Projektet er startet op for at få viden om, hvor i foderkæden foderenhederne tabes. Alt foder er vejet på en vægt, som er etableret i forbindelse med projektet. Det er en overkørselsvægt, der kan veje "i farten" – læs mere herom på kvæginfo:

[Ny teknologi holder styr på fodringen](#)

[Se vejeprocessen](#)

Eksakte udbyttmålinger på hver enkelt mark giver brugbar viden og plus på bundlinjen på Elmegården i Frederiks, når udbyttet vejes "i farten" på overkørselsvægten, der er centralt placeret i forhold til siloanlægget. Foto: Peter Hvid Laursen/VFL-Kvæg

Bedre mulighed for at optimere dyrkningen

Som en sidegevinst i dette projekt er udbyttet gjort op på markniveau, og det har givet nyttig og interessant viden. Udbyttet i hhv. mark 30 og 13 er vist i tabellen nedenfor.

Mark nr.	Udbytte Fe/ha	Udbyttet kg rå protein /ha
30 (blanding 43)	11.730	2417
13 (blanding 45)	10.967	1791

Mark 30 er en 3. års græsmark, som er lagt ud i efteråret med blanding 43, mens mark 13 er en 2. års græsmark med blanding 45 lagt ud i foråret uden dæksæd. Det højeste udbytte af både foderenheder og rå protein er høstet i blanding 43.

Overraskende, når vores landsforsøg viser, at blanding 45 giver et højere udbytte af både foderenheder og protein end blanding 43. Og endnu mere overraskende at en 3. års mark giver mere end en 2. års. Der er ingen tvivl om, at landsforsøgene giver det rette billede af de to blandinger op imod hinanden i samme mark, men hvad er det så, der gør, at blanding 43 giver et større udbytte end blanding 45 på Elmegården.

Svaret kan findes mange steder:

- Kan det være måden, græsset lægges ud på (etablering)?
- Er det markens bonitet?
- Er det gødningsstrategien?
- Er det måden jorden bearbejdes på?
- Er det jordstrukturen (påkning)?
- Er det mangel på næringsstoffer?
- Er det anvendelsen af planteværn?
- Eller er blanding 43 bare bedre end blanding 45 på Elmegården?

Med den viden vi får gennem udbytterne på markniveau, kommer alle disse ting i spil.

Derfor giver eksakte udbyttmålinger på hver enkelt mark os brugbar information, så vi i forbindelse med mark- og gødningsplanlægning kan optimere sædskifte, sortsvalg, gødningsstrategi, etablering og jordbearbejdningen og derved hæve udbyttet i marken. En optimeret dyrkning, der giver flere foderenheder pr. hektar, gør, at vi producerer foderenhederne billigere og samtidig frigøres et areal til produktion af salgsafgrøder.

Aha-oplevelser

På Elmegården i Frederiks produceres der årligt ca. 1.700.000 Fe. Øges det gennemsnitlige udbytte på Elmegården fra 9.000 Fe/ha til 10.000 Fe/ha, frigør det et areal på 18,9 ha til salgsafgrøder. Det har i 2011, hvor det har været muligt, at dyrke maltbyg med et højt udbytte, afsat til en god pris, givet et plus på bundlinjen på ca. 95.000.kr

Det har helt klart været lærerigt for os at være med i projektet, fortæller Lars Kristensen fra Elmegården. Vi har fået en bedre forståelse for markerne, hvad der fungerer, og hvor man kan gøre det bedre.

Muligheden for at sammenligne marker har givet mange aha-oplevelser, forklarer Lars Kristensen: "Vi landmænd har jo en tendens til at 'høste med øjnene', og det kan ramme rigtig meget ved siden af. Nu kan vi sammenligne de enkelte marker og har et meget bedre grundlag for at vurdere fx, hvornår de enkelte marker skal lægges om".

Lars Kristensen vil anbefale andre at give sig i kast med vejningen. Det tager ikke meget længere tid at veje end at lade være, hvis vægten er stillet rigtigt op i forhold til de øvrige arbejds gange, men informationen, som man får ud af det, kan være meget værd. Det kræver dog, pointerer Lars, at man vil bruge de tal, der kommer ud af det, konstruktivt til at komme videre fx med egne småforsøg.

Muligheden for at sammenligne marker giver mange aha-oplevelser og muligheden for økonomisk optimering bliver meget mere synlig. Foto: Peter Hvid Laursen/VFL-Kvæg

Udbytteregistreringer er for alle

Den viden, du får gennem udbytteregistreringer på markniveau, er også nyttig, når der skal tages stilling til, hvorvidt en forpagtning er rentabel eller ej - skal den fortsætte? Udbytteregistreringer kan også give dig et præj om, hvorvidt du selv skal stå for markarbejdet eller udlicitere det. Er udbytterne alt for lave, evt. fordi man har for lidt tid til at passe marken og derfor mister udbytte, når tingene ikke bliver gjort rettidigt, så kan det være en bedre forretning at udlicitere marken.

Registreringer af udbytterne på markniveau kan vise, om nogle marker egner sig bedre til eksempelvis græs end andre.

Der er rigtig mange gode incitamenter til at få udbytterne registreret på markniveau, og det bedste ved det er, at du kan tjene penge ved at gøre det.